

kv / 9.1.2023

SAARISTOMEREN MELOJAT RY:N TURVALLISUUSASIAKIRJA

Tämä asiakirja kertoo kuinka turvallisuustoiminta on järjestetty Saaristomerén Melojat ry:ssä (SMM).

SISÄLLYS

1. Toiminnan kuvaus	1
2. Vastuuhenkilöt ja vastuut	2
3. Tapahtumat ja osallistujat	3
4. Ennakoitavat vaaratilanteet ja niiden mahdolliset seuraukset	4
5. Toimenpiteet vaarojen poistamiseksi tai tapaturmien ja onnettomuuksien ennalta ehkäisemiseksi	5
6. Ohjeet erilaisia ennakoituja onnettomuus-, vaara- ja vahinkotilanteita varten	5
7. Toimintaohje tulen käsittelyyn	6
8. Ohjeet osallistujille	6
9. Käytettävät tilat ja rakenteet	6
10. Turvallisuusvälineet, henkilösuojaimet ja muu kalusto	6
11. Erilaisten onnettomuus-, vaara-, ja vahinkotilanteiden kirjaaminen ja tiedottaminen	7
12. Turvallisuusasiakirja ja turvallisuusasiat toiminnassa mukana olevien tietoon	7
13. Erilliset turvallisuussuunnitelmat ja ohjeet	7
14. Turvallisuusasiakirjan päivittäminen ja säilytys	8

1. Toiminnan kuvaus

SMM on Suomen melonta- ja soutuiliiton (SMSL) jäsenseura. Seuran ydintoimintaa ovat aikuisten ja lasten melontakurssit, koululaismelonnat, melontatapahtumat ja -retket. Seura myös vuokraa melontavälineitä.

Merkittävin osa toiminnasta on melontakeskuksessa, sen lähivesillä ja uimahallissa tapahtuvaa jäsenoimintaa. Toiminnasta tiedotetaan seuran nettisivustolla osoitteessa <http://www.melajat.net>, jossa myös ylläpidetään SMM:n yhteystiedot.

Saaristomerén Melojat ry
 Turun Soutu- ja Melontakeskus
 Rykmentintie 55
 20880 Turku
 puhelin: 041 45 65 223 (vain kesällä)
 sähköpostiosoite: posti@melajat.net

2. Vastuuhenkilöt ja vastuut

SMM:n kevätkokous valitsee hallituksen jäsenet. Hallituksen puheenjohtaja vastaa seuran turvallisuusasioista. Hänen varahenkilönään toimii varapuheenjohtaja.

Puheenjohtajan tehtävänä on huolehtia

- yleisestä turvallisuuden valvonnasta, suunnittelusta ja ohjeistuksesta
- henkilökunnan koulutuksesta ja harjoittamisesta
- tiedotuksesta onnettomuustapauksissa
- turvallisuusasiakirjan päivityksestä ja ajantasaisuudesta.

Toiminnanohjaaja

Toiminnanohjaajan toimenkuvaan kuuluvat vajan toiminnan organisointi ja toimiminen vajavahtien esimiehenä. Lisäksi hän osaa ja voi tarvittaessa hoitaa vajavahtin ja melonnanohjaajan tehtäviä.

Toiminnanohjaajan tehtävänä on myös:

- turvallisuusvälineistä, henkilösuojaimista, alkusammutus- ja ensiapuvälineistä ja muusta kalustosta ja niiden kunnosta vastaaminen
- onnettomuuskirjanpito.

Vajavahtin tehtävänä on muun muassa

- ottaa vajaa avattaessa huomioon sääolot
- opastaa melomaan tulevia, erityisesti turvallisuusasioista
- hoitaa kajakkivuokraukset ja -varaukset sekä ilmoittautumiset melontatapahtumiin
- huolehtia turvaveneistä ja kaluston pakollisista turvavälineistä (tarrat, sieni, kelluke)
- siirtää viallisen kaluston käyttökieltoon sekä jatkohuoltoon, ja poistaa vialliset kelluntaliivit heti käytöstä.

Onnettomuustilanteissa:

- ensiapu vajalla
- alkusammutus vajalla (jauhesammutin, letkut)
- yhteydenotto pelastusviranomaisiin
- tarvittaessa yhteys vesillä oleviin melonnanohjaajiin
- vajan nopea evakuoiminen ja sulkeminen
- melojan etsiminen ja pelastaminen veneellä.

Melonnanohjaajan tehtävänä on

- seuran hyväksymä ohjaaja toimii ohjaajana ohjatuissa melontakokeiluissa ja peruskursseilla, retkillä ja muissa tapahtumissa
- osata antaa ensiapua ja toimia hätätilanteissa vaativissakin olosuhteissa
- ylläpitää melonta- ja ohjaustaitojaan
- pitää mukanaan ohjaajan varusteita ohjauksen vaativuuden mukaan
- toimia yhteistyössä vajavahtien ja muiden ohjaajien kanssa
- huolehtia, että vajavahti saa tiedon melonnan aikana havaituista mahdollisista vioista kalustossa tai kelluntapukineissa.

Onnettomuustilanteissa:

- ensiapu paikanpäällä
- tilanteen hallitseminen ja ryhmän nopea kokoaminen turvalliseen paikkaan

- yhteys puhelimitse vajalle ja/tai pelastusviranomaisille.

Melontatapahtuman vetäjä tai toimija voi olla jäsen, työntekijä, ulkopuolinen henkilö tai yritys, jolla on SMSL:n melonnanohjaajan tai vastaava pätevyys tarjota kyseistä melontapalvelua. SMM tukee seuran jäsenten, melontaohjaajien, -oppaiden ja valmentajien pätevoitymistä vastuutehtäviinsä. Seura tukee osallistumista ensiapukursseille. Viimeistään työsuhteen alkaessa toiminnanohjaaja ja vajavahdit perehdytetään turvallisuusasioihin. SMM:llä on SMSL:n vastuuvakuutus.

SMM noudattaa kaikessa melontatoiminnassa Melontaturvallisuuden neuvottelukunnan turvallisuusohjetta (<https://melontajasoutuliitto.fi/melonta/melonnan-turvallisuusohje/>). Melontatapahtuman vetäjä huolehtii siitä, että toiminta on turvallisuusasiakirjan mukaista.

3. Tapahtumat ja osallistujat

Ohjattu melontakokeilu

- ohjaaja-osallistujasuhde Melontaturvallisuuden neuvottelukunnan turvallisuusohjeen mukainen
- kesto kaksi tuntia
- sopii aloittelijoille sekä vähän meloneille, kohtalainen fyysinen kunto ja uimataito riittävät
- normaali liikuntavaatetus säätilan mukaan, vaihtovaatteet
- melontaan liittyvä varustus seuran puolesta
- kurssilla kerrotaan melonnasta yleensä, vajan toiminnasta, turvallisuusseikoista sekä opetellaan melontatekniikkaa maalla, minkä jälkeen harjoitellaan lähivesillä
- 15 vuotta täyttäneille (alle 18-vuotialta vanhempien suostumus).

Meloja1 - peruskurssi

- ohjaaja-osallistujasuhde Merenkulkuhallituksen melonnan turvallisuusohjeen mukainen
- kesto 10 tuntia
- sopii aloittelijoille sekä vähän meloneille, kohtalainen fyysinen kunto ja uimataito riittävät
- normaali liikuntavaatetus säätilan mukaan, vaihtovaatteet
- melontaan liittyvä varustus seuran puolesta
- SMSL:n suosituksen mukaisesti kurssilla käsitellään perusasiat melontatekniikasta, välineistä ja varusteista, vajatoiminnasta, turvallisuudesta ja pelastautumisesta, jne. Lähivesillä harjoitellaan melontatekniikan lisäksi mm. kaatumista ja pelastautumista.
- 15 vuotta täyttäneille (alle 18-vuotialta vanhempien suostumus).

Junnukurssit (TS-melontakoulut)

- ohjaaja-osallistujasuhde Merenkulkuhallituksen melonnan turvallisuusohjeen mukainen
- kesto 9 tuntia, kolmena päivänä 3 tuntia kerrallaan
- 8-14-vuotiaille, sopii kaikille uimataitoisille lapsille ja nuorille
- ennen kurssia päävetäjä selvittää uimataidon (yli vai alle 50 m), mahdolliset melontaan vaikuttavat sairaudet sekä vanhempien ja lapsen yhteystiedot
- päävetäjällä on vähintään SMSL:n Nuorten ohjaajakoulutus (NOK) sekä voimassaoleva EA1-koulutus
- mukana normaali liikuntavarustus ja vaihtovaatteet, melontavälineet seuralta
- kurssilla tutustutaan SMSL:n Melontakoulu-konseptin mukaisesti mm. erilaisiin kajakkeihin, harjoitellaan kajakin käsittelyä, perustekniikoita, kaatumista ja melontaturvallisuutta.

Koululaismelonta

- ohjaaja-osallistujasuhde Melontaturvallisuuden neuvottelukunnan turvallisuusohjeen mukainen, josta voidaan olosuhteiden salliessa poiketa
- kesto 1-2 tuntia
- normaali liikuntavaatetus säätilan mukaan, vaihtovaatteet
- melontaan liittyvä varustus seuran puolesta
- kurssilla kerrotaan melonnasta yleensä, turvallisuusseikoista sekä opetellaan melontatekniikkaa maalla, minkä jälkeen harjoitellaan lähivesillä

Retket

- seuran retkillä mukana yksi tai useampi seuran hyväksymä ohjaaja retken vaativuuden ja osallistujamäärän mukaan
- eritasoisia retkiä eritasoisille melojille (uimataito kuten melontakursseilla)
- retkeä mainostettaessa kerrottava minkä tasoinen retki on ja kenelle se sopii
- esittelyssä on myös mainittava mahdolliset koskipaikat, pitkät ylitykset merellä jne.
- ennen retkeä suunnittelupalaveri ohjaajien ja osallistujien kesken
- retkelle tehtävä turvallisuussuunnitelma (ks. SMSL:n malli) retken vaativuuden mukaan vähintään suullisesta
- vajalle tieto osallistujista
- vaativaa retkeä varten on selvitettävä osallistujien kokemus, taito ja kestävyys
- retkeä ei järjestetä, jos turvallisuus on vaarassa esimerkiksi sääolojen takia.

Vuokraustoiminta

Alle vuorokauden vuokraukset

- kerrottava realistisesti melonnan mahdollisista vaaroista
- varmistettava turvavälineiden ja henkilösuojainten käyttö lähtiessä
- varmistettava vajakirjan käyttö

Yli vuorokauden vuokraukset

- edellisen kohdan toimenpiteiden lisäksi tehdään kirjallinen vuokrasopimus; vajakirjaa ei tarvitse täyttää
- kysytään asiakkaalta vuokrasopimuksessa, missä on tarkoitus meloa
- kysytään retken olosuhteista, jotta kaluston sopivuutta voidaan arvioida.

Päihtynyt ei saa osallistua melontatapahtumaan. Lisäksi on selvitettävä, onko osallistujilla sairauksia, jotka voivat vaikuttaa melonnan turvallisuuteen.

4. Ennakoitavat vaaratilanteet ja niiden mahdolliset seuraukset

Turvallisuus muodostuu yhdistelmästä osallistujat, olosuhteet ja välineet. Riskiä kasvattavat esimerkiksi isot ryhmät, nuoret tai kokemattomat melojat, kylmä tai virtaava vesi, pimeys, tuuli, sumu, sade tai aallokko, pitkät ylitykset merellä ja koskipaikat sekä väärät melontavarusteet. Yllättäviä tilanteita aiheuttavat esimerkiksi tuntemattomat melontapaikat, laivaliikenne ja nopeasti muuttuvat sää- tai vesiolosuhteet. Tämän tyyppisiä asioita pitää kunkin vastuuhenkilön harkita.

Melomiseen liittyvät vaaratilanteet

- kaatuminen vesillä (seurauksena voi olla hypotermia)
- kaatuminen maissa (esimerkiksi rantakalliolla)

- uupuminen
- eksyminen
- pelkotilat
- sairauskohtaukset
- hukkuminen

Harkinnassa tulee huomioida riskin todennäköisyys ja seurauksien vakavuus.

5. Toimenpiteet vaarojen poistamiseksi tai tapaturmien ja onnettomuuksien ennalta ehkäisemiseksi

- turvallisuusvälineiden käyttö (luettelo välineistä turvasuunnitelmassa, yleisellä tasolla kelluntaliivit ja aukkopeite)
- osallistujien opastus (ohjeistus etukäteenkin)
- olosuhderajoitukset (muun muassa keliolosuhteet)
- ohjaajien koulutus ja toiminta
- vaarallisten paikkojen ottaminen huomioon reitin suunnittelussa (esimerkiksi laivaväylät, vesialueiden ylitykset, koskipaikat).

6. Ohjeet erilaisia ennakoituja onnettomuus-, vaara- ja vahinkotilanteita varten

Kirjalliset toimintaohjeet ohjaajille, vajan ilmoitustaululle ja vajan toimistoihin

- pelasta avun tarpeessa olevat
- estä lisävahinkojen syntyminen
- hälytä apua (hätänumeroon, vajalle, puheenjohtajalle)
- huolehdi ensiavusta
- huolehdi avun perille pääsemisestä (ohjeet ja opastus).

Pelastusvälineistö

- retkellä mukana muun muassa ensiapupakkaus, hinausköydet ja heittoliina
- mahdollisessa tukiveneessä mukana lisäksi lämpöhuopa, palonsammutin, pelastusrenkas.

Avun hälyttäminen

- ohjaajalla ja apuohjaajilla mukana matkapuhelimet vesitiiviisti pakattuna.

Ensiapu

- ohjaajilla on EA-koulutus; toimitaan ohjeiden mukaisesti.

Evakuointi

- vajalla noudatetaan tilan omistajan suunnitelmaa
- retkellä tai kurssilla vetäjän päätäntävällässä, suunniteltava etukäteen
- huolehditaan ensin osallistujien turvallisuudesta, sitten kalustosta.

Etsintä

- osallistujille ennalta annetut ohjeet eksymisen varalta
- retkellä vetäjä koordinoi
- mahdollinen viranomaisapu

- vajalla turvavene jatkuvassa toimintavalmiudessa tai vene mukana tapahtumassa.

Toimintaa johtaa tapahtuman vetäjä, joka jakaa tehtäviä apuohjaajille ja muille toimintakykyisille, kunnes toimintavastuu siirtyy viranomaisille.

Onnettomuudesta tiedotetaan seuraavasti:

- Soita hätäkeskukseen 112.
- Ilmoita vajahenkilökunnalle ja seuran puheenjohtajalle (tai varapuheenjohtajalle).
- Kirjaa tapauksen tiedot.
- Puheenjohtaja (tai varapuheenjohtaja) vastaa muusta tiedotuksesta.

7. Toimintaohje tulen käsittelyyn

- Vajan ympäristössä tulenteko ja tupakointi on kielletty.
- Vajan nestekaasugrilliä saa käyttää vain vajan oma henkilökunta tai muu kokenut henkilö.
- Hitsauslaitetta yms. laitteita saa käyttää vain se, jolla on siihen vaadittavat luvat.
- Retken vetäjä valvoo, että osallistujat käyttävät tulta ja keittimiään varovaisesti.
- Retken vetäjä selvittää onko avotulen teko sallittu. Mahdollinen nuotio sammutetaan asianmukaisesti.
- Jos retkelle yövytään sisätiloissa, retken vetäjä huolehtii asianmukaisesta tulen käytöstä (esimerkiksi takka)
- Jos tulta ei saada itse sammutettua, soitetaan hätäkeskukseen.

8. Ohjeet osallistujille

Tapahtumaan liittyvät keskeiset turvallisuusasiat, mukaan lukien riskit, turvallisuusvälineiden ja henkilösuojainten käyttö ja toimintaohjeet hätätilanteessa, käydään läpi suullisesti viimeistään tapahtuman alkaessa, ja varmistetaan että osallistujat ovat ne ymmärtäneet. Tiedot voidaan antaa myös kirjallisesti esimerkiksi ennakkotiedotteessa.

9. Käytettävät tilat ja rakenteet

Turun Soutu- ja Melontakeskusta hallinnoi Turun kaupungin liikuntapalvelukeskus, joka on ohjeistanut tilojen ja rakenteiden turvallisuudesta.

10. Turvallisuusvälineet, henkilösuojaimet ja muu kalusto

Kanooteissa tulee olla kellukkeet tai vedenpitävät laipiot ja luukut sekä tyhjennysväline. Kajakki luovutetaan aina sopivan melan ja kelluntapukineen sekä tarvittaessa aukkopeitteen kanssa. Melontavälineessä vian havainneen henkilön on ilmoitettava siitä vajavahdille, jos ei itse osaa tai pysty vikaa korjaamaan.

Turvallisuusvälineiden ja henkilösuojainten tulee olla ehjiä ja helposti saatavilla. Rikkinäiset välineet hävitetään. Välineet säilytetään vajassa, ja ne tarkastetaan vähintään kerran vuodessa kalustoinventaarion yhteydessä.

Koneiden, laitteiden ja muun kaluston tulee olla suoritettavaan toimintaan soveltuvia ja täyttää niitä koskevat määräykset. Ne tarkastetaan vähintään kerran vuodessa.

Toiminnanohjaaja vastaa turvallisuusvälineistä, henkilösuojaimista ja muusta kalustosta, ja huolehtii niiden huolloista. Hän pitää turvallisuusvälineiden ja henkilösuojaimien huolloista ja tarkastuksista huoltopäiväkirjaa.

11. Erilaisten onnettomuus-, vaara-, ja vahinkotilanteiden kirjaaminen ja tiedottaminen

Onnettomuus on tapahtuma, jossa yksi tai useampi henkilö tarvitsee sairaalahoitoa tapaturman seurauksena tai tapahtuma, jossa useita ihmisiä joutuu samanaikaisesti suureen vaaraan, esimerkiksi kylmän veden varaan kovalla tuulella. Läheltä piti -tilanteet liittyvät suoranaisesti melontaan ja niissä tapahtuma olisi voinut johtaa edellä määriteltyyn onnettomuuteen.

Onnettomuudet ja vakavat läheltä piti -tilanteet kirjataan (ks. <https://tukes.fi/tuotteet-ja-palvelut/kuluttajille-tarjottavat-palvelut/palveluntarjoajan-velvollisuudet#onnettomuuskirjanpito>). Tiedot (tapausilmoituslomake) toimitetaan toiminnanohjaajalle tai seuran puheenjohtajalle.

Onnettomuutta käsitellään hallituksen kokouksessa kahden viikon sisällä onnettomuudesta. Hallitus analysoi onnettomuustilanteen ja miettii mihin ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin seuran on ryhdyttävä. Hallitus päättää toimenpiteiden toteuttamisesta, aikataulusta ja vastuuhenkilöstä.

Seuran puheenjohtaja vastaa tiedottamisesta seuraaville tahoille viikon sisällä tapahtumasta:

- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes), joka valvoo kuluttajapalveluja
- työsuojeluviranomainen (jos kohdistunut työntekijään): Aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue (Lounais-Suomi)
- poliisille: Lounais-Suomen poliisilaitos
- vakuutusyhtiölle: Vakuutusyhtiö Pohjantähti
- Suomen melonta- ja soutuliitto
- media

Tapausilmoituslomakkeet ja muut onnettomuuteen liittyvät dokumentit arkistoidaan seuran toimistossa.

12. Turvallisuusasiakirja ja turvallisuusasiat toiminnassa mukana olevien tietoon

Turvallisuusasiakirja liitteineen ja päivityksineen sekä kokemukset mahdollisista onnettomuus-, vaara- ja vahinkotilanteista käydään läpi seuran vastuuhenkilöiden kanssa vähintään kerran vuodessa. Koulutusta järjestetään tarpeen vaatiessa. Tavoitteena on riskien ja niiden todennäköisyyden pienentäminen.

13. Erilliset turvallisuussuunnitelmat ja ohjeet

Turvallisuussuunnitelmat ja ohjeet laaditaan tarvittaessa tapauskohtaisesti.

14. Turvallisuusasiakirjan päivittäminen ja säilytys

Turvallisuusasiakirja käsitellään hallituksessa vähintään kerran vuodessa. Puheenjohtaja tai hänen määräämänsä henkilö vastaa siitä, että siihen tehdään tarvittavat päivitykset ja että päivityksistä tehdään merkintä alla olevaan taulukkoon.

Päivämäärä	Päivityksen tekijä	Lyhyt kuvaus päivityksestä

Turvallisuusasiakirja säilytetään seuran toimistossa.

Turussa 9.1.2023

Kristian Vuorilehto
puheenjohtaja